

Monique en Jessie hebben geen idee wie hun vader is

'Ik werd verwekt met het zaad van een anonieme donor'

Wat als je een donorkind bent en maar de helft van je afkomst kent? Zowel Jessie (29) als Monique (33) werden verwekt door anonieme spermadonatie.

TEKST: MARIJKE CLABOTS / FOTO'S: TIM DE BACKER

Monique (33) is een donorkind en ontdekte dat ze vier halfzussen van dezelfde leeftijd heeft.

'Mijn mama was getrouwd met een man die John heet. Haar kinderwens was groot, maar haar toenmalige wederhelft bleek onvruchtbaar te zijn. Omdat zwanger worden niet wilde lukken, werden ze doorverwezen naar een Nederlandse arts die haar zou insemineren met donorzaad. Met succes, want in augustus 1980 werd mijn broer geboren. Toen mama een tweede kind wilde, nam ze weer contact op met die dokter. Ze wilde absoluut een kind van dezelfde spermadonor. Mijn moeder werd opnieuw geïnsemineerd, en in 1982 zag ik het levenslicht. Maar ondanks het prille gezinsgeluk bleef het huwelijk tussen mijn moeder en John niet duren. Tijdens mijn tweede levensjaar verdween hij als sneeuw voor de zon. **Hoewel ik John niet kende, groeide ik veertien jaar lang op met de gedachte dat hij mijn biologische vader was.** Maar dat bleek dus onzin te zijn.'

IS HIJ WEL ÉCHT MIJN BROER?

'Toen ik een jaar of veertien was, begon het te kriebelen om John, mijn wettelijke vader, te ontmoeten. Ik miste hem niet als vaderfiguur, maar ik was wel benieuwd naar zijn kant van het verhaal en wilde weten waarom hij zijn gezin in de steek liet. Tijdens die periode vond mijn mama sporen van mijn zoektocht naar John. Dat was voor haar dé aanleiding om mijn broer en mij in te lichten over de werkelijke situatie, want plots kreeg ik een artikel over een donorkind onder mijn neus geduwd. "Dit heeft toch niets met ons te maken?" zei ik tegen haar. Nog diezelfde dag gaf mama toe dat mijn broer en ik verwekt werden door anoniem donorzaad. Op dat ogenblik stond ik aan de grond genageld, maar wist ik niet welke gevolgen dat had. "Ik weet niet wie je vader is, maar jij en je broer zijn wel van dezelfde donor", zo probeerde mijn moeder ons gerust te stellen. Maar omdat mijn broer en ik dag en nacht van elkaar verschillen, begon ik daar enkele jaren later toch aan te twijfelen.'

VIER HALFZUSSEN RIJKER

'Toen de Nederlandse DNA-databank in het leven werd geroepen, begon het te kriebelen. Ik overhaalde mijn broer, en in 2014 schreven we ons in om ons te laten testen op verwantschap. In 2015 ontdekten we dat we toch niet dezelfde vader hebben. Maar de grote verrassing volgde twee weken later toen ik werd opgebeld door Fiom (een organisatie die personen met afstammingsvragen helpt, red.). "Ik moet je feliciteren", zei de medewerker van Fiom. "Je hebt twee zussen." Ik ben zo hard beginnen te lachen dat ik moest huilen. **Dat was zo'n bizar moment: ik was nog aan het rouwen omdat mijn broer en ik niet voor de volle 100 % verwant waren, en plots was ik twee halfzussen rijker.** Drie maanden later heb ik mijn zussen voor het eerst ontmoet. Ondertussen is mijn familie zelfs nog groter, want even later kreeg ik te horen dat ik nóg twee halfzussen heb. Wat het nog specialer maakt, is dat we allemaal in 1982 werden geboren.'

EEN LEEGTE IS GEVULD

'Ik prijs me gelukkig met mijn vier halfzussen. Het lijkt alsof er een leegte is gevuld, want het is niet gemakkelijk als je niet weet van wie je afstamt. Ik heb jarenlang het gevoel gehad dat ik werd voorgelogen. Er spookten honderden vragen door mijn hoofd, maar mijn zussen zijn nu mijn puzzelstukjes. Afgelopen januari ►

kwamen we voor het eerst met z'n allen samen. Het is vreemd maar ook bijzonder fijn om te zien hoeveel overeenkomsten er tussen ons zijn. Niet alleen qua uiterlijk, maar ook qua eigenschappen en de manier waarop we praten. **Als we jeugdfoto's vergelijken, lijkt het of we een meerling zijn.** Dat ik hen heb leren kennen, maakt heel wat goed. Hoewel we nog wildvreemden voor elkaar zijn, voelt het natuurlijk aan. Bovendien is de kans vrij klein dat je ontdekt dat je halfzussen en -broers hebt, want veel mensen weten niet dat ze een donorkind zijn. Degenen die het wél weten, moeten zich ook nog eens inschrijven in een DNA-databank, wat geld kost en waarvan je niet weet of het iets uithaalt.'

VOORKEUR VOOR DONKER

'Mijn grootste zorg over anoniem donorschap is dat er geen controle is: je weet niet hoeveel kinderen één donor heeft verwekt. In het verleden is gebleken dat het er zelfs honderden kunnen zijn. Wat dan als je verliefd wordt? De gedachte dat ik misschien verwant ben met mijn toekomstige partner, jaagt me de stuipen op het lijf. Misschien heb ik daarom een lichte voorkeur voor donkere mannen, want als mijn partner een donkere papa heeft, kan hij gewoonweg mijn broer niet zijn.

Ik vind dat er meer openheid moet zijn omtrent donorschap. Ieder kind heeft het recht om zijn afkomst te kennen. We respecteren misschien wel de keuze van onze ouders, maar ik heb als donorkind niet zelf voor deze situatie gekozen. Dat we onze afkomst willen kennen, wil niet zeggen dat we niet langer houden van onze opvoeders. Ik beweer ook niet dat ik een band wil met mijn biologische vader, maar het is toch normaal dat donorkinderen alle stukjes van de puzzel willen hebben? Dat je in de spiegel kan kijken en weet van wie je uiterlijke kenmerken hebt? Dat blijft voor donorkinderen helaas maar al te vaak een raadsel.'

'De donor kan zelfs honderden kinderen hebben verwekt. Dus wat als ik verliefd word op een van hen?'

Papa uit een buisje

Jessie (29) ontdekte zelf dat ze verwekt werd door een anonieme donor, en niet door haar invalide papa.

'Ben geprobeerd om op natuurlijke wijze een kind te krijgen, maar omdat mijn moeder niet zwanger werd, schakelden ze de hulp in van de spermabank van het UZ Gent. **Tot mijn zestiende wist ik niet dat papa mijn echte vader niet was. Hoewel mijn papa al van voor mijn geboorte verlamd is vanaf zijn middel, stond ik er niet bij stil dat een ander scenario mogelijk was.'**

ONGELUKKIGE ONTDEKKING

'De manier waarop ik ontdekte hoe ik verwekt werd, is best ongelukkig. Ik herinner me dat ik mijn beste vriendin vertelde dat mijn vader weer erg streng uit de hoek was gekomen en dat ik niet begreep waarom ik zo vaak met hem botste. "Misschien is hij je vader niet", fluisterde ze me toe. Ze vertelde me dat ze via haar tante, die bevriend was met mijn mama, had vernomen dat ik een proefbuisbaby was. Dat nieuws kon ik op dat moment amper verwerken. Tegenover mijn ouders hield ik de lippen stijf op elkaar, maar via een tussenpersoon vernamen ze dat ik meer wist dan ik liet uitschijnen. **Uiteindelijk gaven ze toe hoe de vork aan de steel zat. Ik ben geen proefbuisbaby, maar ik ben wel verwekt door anoniem donorzaad.** Mijn ouders hebben altijd benadrukt dat ze me de waarheid wilden vertellen op mijn acht-tiende. Hoewel ik hen niets kwalijk neem, voelde ik me bedrogen toen ik wist waar ik vandaan kwam. Ik vind het jammer dat mijn ouders niet eerder open kaart hebben gespeeld. Volgens mij zou het gemakkelijker zijn geweest als ik met die kennis opgegroeid was, want plots spookten er ettelijke vragen door mijn hoofd.'

BRUIN HAAR EN BRUINE OGEN

'Via de spermabank heb ik geprobeerd om de identiteit van mijn biologische vader te achterhalen, maar omdat donorschap in België vaak anoniem gebeurt, kunnen ze me niet helpen. Ik weet enkel dat mijn donorkind bruine ogen en bruin haar heeft. Het is zeker niet zo dat ik met mijn biologische vader een familiale band wil, maar ik ben wel benieuwd naar zijn leven en de reden waarom hij zijn zaad heeft gedoneerd. Was mijn donorkind een student die het deed voor de vergoeding, of deed hij het uit idealisme om een kinderloos koppel te helpen? Bij de gedachte dat ik mogelijk halfbroers en -zussen heb, sta ik niet stil. Ik ben enig kind, en dat zal volgens mij ook zo blijven. Toch heb ik altijd het gevoel gehad dat ik het vreemde eendje in de familie ben. Qua karakter en politiek gedachtengoed lig ik mijlener van hen af. Soms stel ik me de vraag of ik die kantjes dan van mijn biologische vader heb, of ben ik gewoon een tegendraads persoon? Ik zal het mogelijks nooit weten.'

'Toen ik geboren werd, zat mijn papa al in een rolstoel. Hij is al meer dan dertig jaar invalide nadat hij aangereden werd. Mijn ouders heb-

“Misschien is hij je échte papa niet”, fluisterde mijn vriendin. Ze had gehoord dat ik een proefbuisbaby was.’

RECHT OP MIJN VOORGESCHIEDENIS

'Dat ik een donorkind ben, definieert me niet. Het heeft geen al te grote invloed op mijn leven. Ik bekijk anderen niet met argusogen. De kans dat ik mijn biologische vader tegen het lijf loop, acht ik vrijwel onbestaand. Daarvoor is België een te groot land. Bovendien verblijf ik al een paar jaar in de Verenigde Arabische Emiraten. De enige manier om te achterhalen wie mijn donorkind is, is door middel van een DNA-databank, maar zo'n databank bestaat voorlopig niet in België. Donorkinderen kunnen momenteel enkel in Nederland terecht, maar dat is niet voor iedereen de oplossing om zijn of haar afkomst te kennen. Daarnaast denk ik dat er maar weinig donorkinderen staan te springen om zich te laten registreren. Hoe ik tegenover donorschap sta? Ik ben blij dat het bestaat voor al die koppels voor wie zwanger worden niet op de natuurlijke manier lukt, maar het zou handig zijn als het donorkind weet wie de donor is.'

In september verwacht ik mijn eerste kindje. Toen ik bij de gynaecoloog op controle ging, vroeg ze me of er genetische afwijkingen zijn in mijn familie. Het is frustrerend dat ik niet op die vraag kan antwoorden omdat ik de helft van mijn afkomst niet ken. Als die informatie wel beschikbaar zou zijn, hoefde ik niet eens de naam van mijn biologische vader te weten. Maar ik vind wel dat ieder kind het recht heeft om zijn of haar volledige voorgeschiedenis te kennen.' ▶

‘Ik ben een donorkind’

SPERMADONATIE IN VLAANDEREN

Donorkind **Steph Raeymaekers** (37) is voorzitter van vzw Donorkinderen.

‘De huidige wetgeving van 2007 laat anonieme en gekende donatie toe. Anonieme donatie wil zeggen dat de wensouders de donor zelf niet kennen. De wetgeving verbiedt ook dat het donorkind zijn eigen afkomst mag kennen. In België is donatie geen ongekend begrip: de eerste donorinseminaties werden reeds uitgevoerd in de late jaren 40. Omdat onvruchtbaarheid een taboe was, werd ouders geadviseerd om de oorsprong van het kind te verzwijgen. Donaties werden vaak niet eens geregistreerd, maar naar schatting telt België zo’n 40.000 à 50.000 donorkinderen. Toch is het niet duidelijk hoeveel kinderen één donor telt. **De wet van 2007 zegt dat er een nationaal register moet zijn waarbij een wettelijke beperking is opgelegd: het zaad van een donor mag bij maximaal zes verschillende vrouwen tot de verweking van kinderen leiden.** Door het ontbreken van een nationaal én internationaal register is dat bijna onmogelijk te controleren. Maar liefst 60% van het zaad dat in België wordt gebruikt, komt uit Denemarken, het land dat de twee grootste spermabanken telt. Die verkopen aan meer dan zeventig verschillende landen. Wordt een kind met Deens zaad verwekt,

dan is de kans reëel dat het meer dan honderd halfbroers en -zussen heeft, die verspreid zijn over de hele wereld. Los van andere psychologische implicaties kan de wetenschap dat je er eentje uit een productielijn bent, zeer nefast zijn. Stel dat een donorkind verliefd wordt op een halfbroer of -zus. Wat dan? Momenteel zit ik in een officiële werkgroep die opgericht werd door minister Vandeurzen. Hij zet zich in om de oprichting van een Belgische DNA-databank te verwezenlijken, zodat we eindelijk onze familie kunnen vinden. Onze missie is een totale hervorming van het huidige beleid, waarbij het recht op afkomst automatisch aan een kind toegekend zal worden. Maar we wensen ook mogelijkheden te creëren voor oudere donorkinderen. ●

‘We werken aan de oprichting van een Belgische DNA-databank, zodat donorkinderen hun familie kunnen vinden.’

www.donorkinderen.com
www.donorkind.be